

คลินิก นักวิจัย

โดย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา กรรณสูต

คำนำ

การสร้างทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างไร
(Innovative learning Skill for Sustainable Development)

คำต่อ

สถานการณ์ของคนไทยในการเข้าถึงสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ตามช่วงวัยและการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้ความสนใจสภาพแวดล้อมของแหล่งเรียนรู้เปลี่ยนไป กล่าวคือ แหล่งเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาโรงเรียน/วัด/พระ/ครู/อาจารย์/สื่อการสอน/ผู้เรียนร่วม และ แหล่งเรียนรู้ที่บ้าน/ที่อยู่อาศัย/ครอบครัว มีสัดส่วนความสนใจการเข้าถึงลดลง ในขณะที่แหล่งเรียนรู้ออนไลน์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น พร้อมกับความสนใจเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงนอกห้องเรียนเพิ่มขึ้นด้วย

นอกจากนั้น สถานการณ์การประเมินผลการเรียนรู้ในระบบการศึกษาไทยในช่วงชั้นต่างๆ ส่วนใหญ่ยังเป็นการประเมินผลการเรียนรู้แบบปรนัยซึ่งมีตัวเลือกของคำตอบที่จำกัดทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์น้อยมาก แล้วจัดอันดับและประกาศความสามารถของนักเรียนเพียงดูจากการวัดผลแบบปรนัยจนสร้างความกดดันแก่ผู้เรียนทำให้หวังเพียงผลการเรียนหรือเกรดที่ดีมากกว่าความรู้ที่ตนจะได้รับจากระบบการศึกษา โดยการวัดผลแบบปรนัยทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจและทักษะการเรียนรู้และการคิดต่อยอดสร้างสรรค์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษาของไทยจนมีผลกระทบต่อพัฒนาประเทศในทุกด้านและระยะยาว ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เช่น คนไทยสื่อสารภาษาอังกฤษได้น้อยมาก คนไทยคิดแยกขยะได้น้อยมาก คนไทยสร้างงานวิจัยสู่นวัตกรรมได้น้อยมาก เกษตรกรไทยมีปัญหาทางการเงินทั้งรายได้และหนี้สินเป็นจำนวนมาก ในขณะที่การวัดผลการเรียนรู้แบบอัตนัย ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามที่ให้ผู้เรียนรู้ตอบคำถามในลักษณะอธิบายโดยไม่จำกัดคำตอบทำให้ผู้เรียนรู้สามารถอธิบายหลักการ เหตุและผล แนวคิดสร้างสรรค์ได้อย่างหลากหลายและกว้างขวาง

ดังนั้น หลักการของการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ การให้สาระการเรียนรู้ตามช่วงวัยและเป็นพื้นฐานต่อยอดต่อเนื่องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษาหรือตลอดชีวิต การบูรณาการผสมผสานศาสตร์ต่างๆ ร่วมกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเป็นการพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติการจริงและทำซ้ำ และการใช้โครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการประเมินผลการศึกษาแบบอัตนัยภายใต้ความเข้าใจสร้างสรรค์และเท่าเทียม

แนวทางของการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามช่วงวัยหรือช่วงระดับขั้นตามระบบการศึกษาของประเทศไทย ช่วงที่ 1 ระดับชั้น ป.1-ป.3 คือ การส่งเสริมประสบการณ์ด้านต่างๆ และความสัมพันธ์ทางสังคม ช่วงที่ 2 ระดับชั้น ป.4-ป.6 คือ การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงเชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้าในกระบวนการเรียนรู้ (input) กระบวนการเรียนรู้ (process) ผลผลิตของการเรียนรู้ (output) และผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (outcome) ช่วงที่ 3 ระดับชั้น ม.1-ม.3 คือ การส่งเสริมทักษะการผสมผสานศาสตร์หรือรายวิชาเรียนต่างๆ ในช่วง

ระดับชั้นเพื่อการแก้ปัญหา ช่วงที่ 4 ระดับชั้น ม.4-ม.6 คือ การส่งเสริมทักษะการผสมผสานศาสตร์หรือรายวิชาเรียนต่างๆ ในช่วงระดับชั้นเพื่อพัฒนายั่งยืน ช่วงที่ 5 ระดับอุดมศึกษา คือ กระบวนการสร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนายั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมเพื่อพัฒนายั่งยืนเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศไทยและการเป็นพลเมืองที่ดีของโลกในทุกด้านของการพัฒนาทั้งการพัฒนาด้านเศรษฐศาสตร์ (เช่น การประกอบการและการจัดการเงิน) การพัฒนาด้านสังคม (เช่น ระบบการศึกษา คุณธรรมจริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม สุขภาพ) และการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม (เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม การจัดการมลพิษและของเสีย และการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในมนุษย์)

ตัวอย่างโปรแกรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมเพื่อพัฒนายั่งยืน

โปรแกรม TWIN หรือ โปรแกรมคู่แฝดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นโปรแกรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนายั่งยืนสำหรับการเสริมการเรียนรู้ในระบบการศึกษาได้ และการประยุกต์เป็นหลักสูตร Home School ได้ ซึ่งโปรแกรม TWIN ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้รอบด้าน และมีความฉลาดทางอารมณ์ต่อสังคมอย่างเป็นธรรมชาติ และมีความคิดสร้างสรรค์ ถ้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล โดยความยากง่ายหรือซับซ้อนขึ้นอยู่กับช่วงชั้นของผู้เรียน และผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องควรสนับสนุนระบบอินเทอร์เน็ตให้มีความพร้อมและให้ทุนการศึกษาแก่ผู้เรียนรู้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม โปรแกรม TWIN ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอน (1) การฟังการสนทนาและการพูดที่สาธารณะเป็นภาษาอังกฤษ ขั้นตอน (2) การอ่านข่าวสถานการณ์ปัจจุบันเป็นภาษาอังกฤษ ขั้นตอน (3) การเรียนรู้ต่อยอดจากรายวิชาในระบบ ขั้นตอน (4) การอ่าน/ฟังธรรมะเพื่อการดำเนินชีวิต ขั้นตอน (5) การเรียนรู้กระบวนการผลิตสิ่งที่น่าสนใจและนวัตกรรมใหม่ที่สนใจ ขั้นตอน (6) การฟังเพลงและวาดภาพรวมที่เกี่ยวกับ (1)-(5) และตั้งชื่อภาพทั้งภาษาไทยและอังกฤษ ขั้นตอน (7) การเขียนอธิบายภาพวาดจาก (6) เป็นภาษาไทย-อังกฤษ ขั้นตอน (8) การปฏิบัติการสร้างสรรค์

โปรแกรม Innovative Creation Skill หรือ โปรแกรม ICS ซึ่งเป็นโปรแกรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนายั่งยืนสำหรับการเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษา ซึ่งโปรแกรม ICS ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอน (1) วิเคราะห์สถานการณ์ ขั้นตอน (2) ค้นคว้าและรวบรวมองค์ความรู้ ขั้นตอน (3) สังเคราะห์สิ่งแนวคิดที่ใหม่ ขั้นตอน (4) สร้างตัวอย่างชิ้นงาน ขั้นตอน (5) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอน (6) การขึ้นทะเบียนแนวคิดใหม่ตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ขั้นตอน (7) วิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของสิ่งแนวคิดใหม่ ขั้นตอน (8) การจัดการเงินเกี่ยวกับนวัตกรรม